

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on alkuperäisen julkaisun kustantajan pdf -versio.

Käytä viitatessasi alkuperäistä julkaisua:

Iso-Ilomäki-Kuusisto, M., Pohjolainen-Helminen, T., Katajisto-Korhonen, I., Kaukinen, M., Kuikkaniemi, A. 2023. Tiimioppimisella tulevaisuuden asiantuntijaksi. Toimintaterapeutti 2023, 4.

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia.

Rinnakkaistallenteisiin liittyvät tiedustelut: julkaisutiedonkeruu@turkuamk.fi

Tiimioppimisella tulevaisuuden asiantuntijaksi

Työelämä ja sitä kautta asiantuntijoilta vaadittavat taidot ovat jatkuvassa muutoksessa. Muun muassa sote-uudistus tulee muuttamaan myös toimintaterapeuttien työkuiltuuria. Moniammatillisuutta ja aktiivisuutta edellytetään tulevaisuudessa yhä enemmän, mikä asettaa uusia vaatimuksia myös oppimiskulttuurille. Oppiminen nähdään elinikäisenä ja jatkuvana, mikä vaatii usein sitä, että ihminen oppii oppimaan uudella tavalla. Turun ammattikorkeakoulun strategian mukainen innovaatiopedagogiikka nostaa oppijan oppimisen keskiöön. Toimintaterapeuttikoulutuksessa käytetään pedagogisena mallina tiimioppimista, joka perustuu innovaatiopedagogiikkaan.

OSAAMISELLA SOTEEN -hankkeessa on kar-toitettu sosiaali- ja terveyspalveluiden uudis-tamisen kannalta keskeisiä osaamistarpeita. Näitä ovat muun muassa moniammatillisuus ja tiimityöskentelyosaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen, digitalisaatio- ja teknologiaosaaminen sekä tutkimus- ja kehittämisosaaminen. Ammattialakohtainen osaaminen on asiantuntijuuden perusta. Se ei kuitenkaan yksin riitä, vaan asiantuntijalta vaaditaan kykyä jatkuvaan oppimiseen, joka on välttämätöntä muuttuvassa työelä-mässäselviämiseksi.

Korkeakoulujen tehtävä on kouluttaa asiantuntijoita, jotka kykenevät kriittiseen ajatteluun, itsenäiseen päätöksentekoon ja vastuulliseen toimintaan. Toimintaterapeutin asiantuntijuus näkyy siinä, että työ perustuu teoreettisiin viitekehyksiin, minkä lisäksi toimintaterapeutin on hallittava toimintaterapian toteutus käytännössä ja pys-

tyttävä perustelemaan valintojaan eettisesti ja näyttöön perustuen. Asiantuntijaksi kehittyminen alkaa jo opintojen alussa, jolloin käytännön kokemuksilla on suuri merkitys teoreettisen ja kokemustiedon integroimisessa. Sosiaalisella tuella, oikein kohdistetulla rakentavalla palautteella ja reflektiolla on tässä merkittävä rooli. Vuorovaikutus ja dialogi kehittävät opiskelijan itsereflektiotaitoa, joka on yksi merkittävimmistä työelämävaatimuksista ja mahdollistaa elinikäisen oppimisprosessin. Oppimisen keskiössä ovat opiskelijan henkilökohtaiset kokemukset ja reflektointi, sosiokulttuuriset näkökulmat ja työssäoppiminen.

Oppimisen innovaatioprosessi pohjautuu ongelmanratkaisuun, joka etenee ongelman ymmärtämisestä ja ideoinnista yhteistyön kautta ratkaisuvaihtoehtojen testaukseen, toteuttamiseen ja arviointiin. Esi-merkkejä innovaatiopedagogiikan keinoista

>>

Iso-Ilomäki-Kuusisto Miina
Pohjalainen-Helminen Tiina
Katajisto-Korhonen Irina
Kaukinen Mary-Ann
Kuikkaniemi Anu

ja menetelmistä ovat aktivoivat oppimis- ja opetusmenetelmät, monialaisuus, työelämä-lähtöisyys ja uudistuva opettajuus. Tiimioppiminen voidaan määritellä uusien ajattelutapojen ja toimintamallien muodostavaksi dialogiseksi prosessiksi, joka tapahtuu riskinoton, ongelmanratkaisun, omien ajatusten muuttamisen, jakamisen ja uudelleen yhdistämisen kautta.

Käänteistä oppimista

Tiimioppiminen on oma prosessinsa. Kuten elämää, sitä ei aina voi suunnitella täydellisesti ennakkoon. Tiimioppimista voisi kuvata sosiokonstruktivismiin ja tekemällä oppimisen yhdistelmäksi. Yksinkertaistettuna opiskelija tekee käytännön tekoja (tekemällä oppiminen), oppii yhdessä toisten kanssa (sosiaalinen ja yhteisöllinen) ja tätä kautta rakentaa itse oman ymmärryksen opiskeltavasta aiheesta (konstruktivismi – rakentaminen).

Tiimioppiminen liittyy käänteiseen oppimiseen, jonka ideologiassa oppiminen muuttuu kohti opiskelijakeskeistä kulttuuria. Opiskelijalla on itsellään korkeakoulussa lähtökohtaisesti vastuu omista opinnoistaan, ja tämä vastuu korostuu käänteisessä oppimisessä. Ennen kaikkea käänteinen oppiminen kääntää perinteisen luentomaisen opetuksen ja oppimisen pääläelle. Luentojen sijaan opiskelijan tulee ottaa aihealueet itsenäisesti haltuun: opiskelijan pitää perehtyä opintojakson toteutus suunnitelmaan, tutustua annettuihin materiaaleihin ja tarvittaessa etsiä lisää lähteitä sekä aikatauluttaa oma opiskelunsa. Käänteinen oppiminen ei tarkoita ainoastaan käyttöön otettuja toimintatapoja, vaan myös opiskelijakeskeistä ja inhimillistä suhtautumista oppimiseen. Opiskelijalle tämä on mahdollisuus positiiviseen muutokseen ja oman kasvun uuteen alkuun – opiskelija opiskelee itseään varten.

Opiskelu alkaa ajatuksia herättävällä konkreettisella kokemuksella. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi tiimipäivään valmistautumista siten, että perehtyy päivän teemaan. Tiimipäivässä opiskelijat jakavat dialogisesti keskustellen omia ajatuksiaan ja näkemyksiään ja synnyttävät näin uutta tietoa. Vuorovaikutuksellisen pohdinnan ja reflektoinnin avulla opiskelija luo merkityksiä oppimistaan asioista. Parhaiten oppimista tapahtuu, kun ihminen epäonnistuu ennakoimaan tilannetta sisäisten malliensä varassa. Tämä pakottaa häntä muuttamaan ajatteluaan. On

tärkeää antaa oppijalle mahdollisuus tunnistaa aikaisemman ajattelutavan tai sisäisen mallin harhaanjohtavuus.

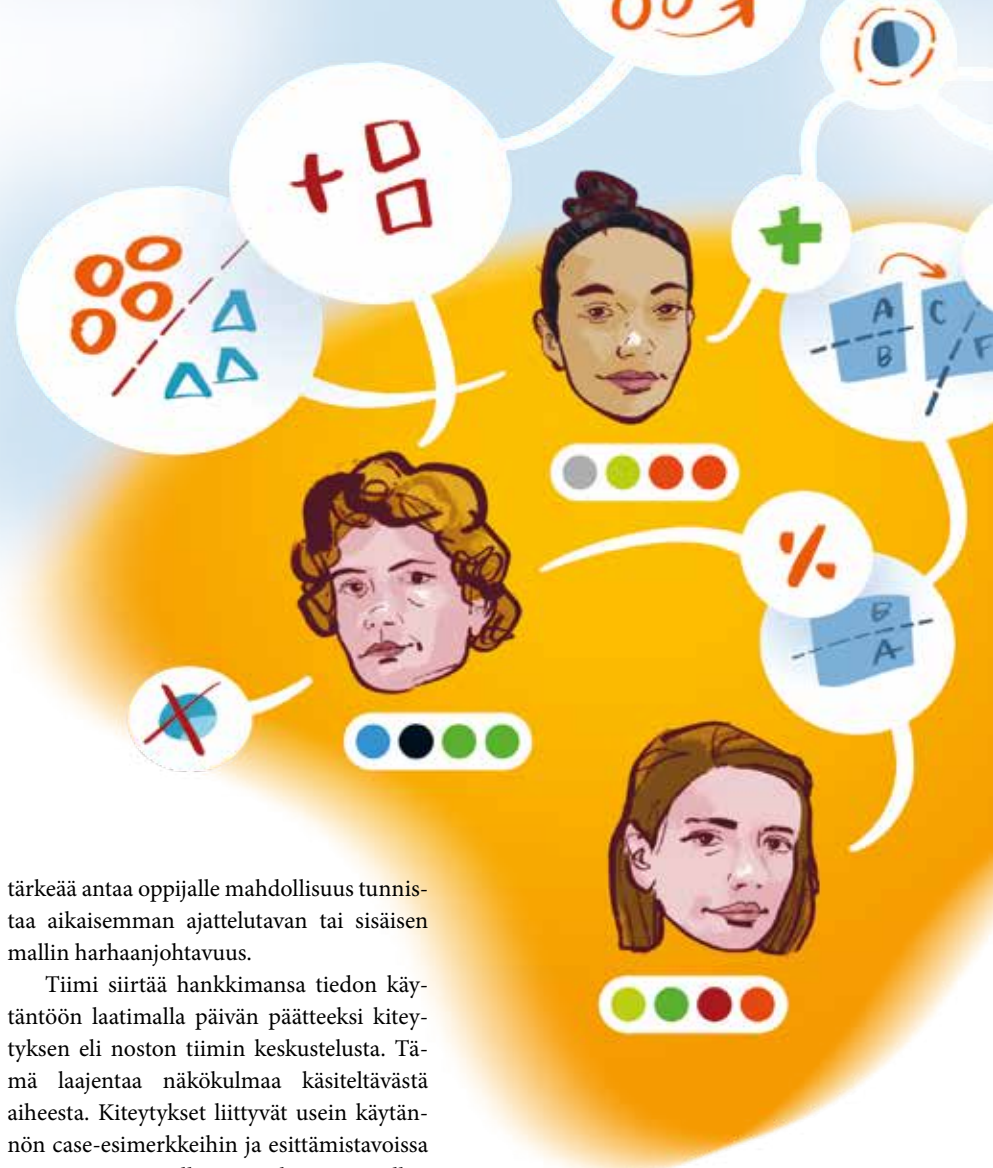
Tiimi siirtää hankkimansa tiedon käytäntöön laatimalla päivän päätteeksi kiteytyksen eli noston tiimin keskustelusta. Tämä laajentaa näkökulmaa käsiteltävästä aiheesta. Kiteytykset liittyvät usein käytännön case-esimerkkeihin ja esittämistavoissa pyritään toiminnalliseen ja aktiivista osallistumista edellyttävään toteutukseen. Opetut asiat konkretisoituvat myöhemmin muissa oppimistilanteissa, esimerkiksi harjoittelussa. Koko prosessin ajan tapahtuva reflektointi jäsentää opittua tietoa aina uudelleen. Opiskelijat koostavat opintojakson ajan itsenäisesti reflektiopaperia tai muuta ajatuksia yhteen kokoavaa tuotosta, jossa he pelaavat oppimaansa aihealueeseen liittyvään teoreettiseen tietoon.

Tiimioppimisessa on olennaista, että ryhmät on muodostettu huolella ja ne ovat tasavertaisia toisiinsa nähden. Tiimin muodostamisessa voidaan hyödyntää muun muassa Belbinin roolitestiä. Ryhmän heterogeenisuus tukee oppimiskulttuuria ja itseohjautuvuutta sekä tuottaa laadukkaampaa ajattelua ja toimintaa. Tiimioppimisen ensisijainen ohjauskeino on palaute, jonka tulee olla jatkuvaa ja välitöntä. Opiskelijat antavat ja saavat palautetta koko työskentelyn ajan, minkä lisäksi opintojakson päättyessä opiskelija arvioi itse omaa suoriutumistaan tiimin

työskentelyssä ja antaa palautetta muille. Tiimit työstävät erilaisia teemoja, joiden käsittely suunnitellaan niin, että ne edistävät sekä oppimista että tiimin kehittymistä ja vaativat ryhmän sisäistä vuorovaikutusta. Opiskelijan on sovitettava aikataulunsa yhteen tiiminsä kanssa ja organisoitava yhteisten tehtävien tekeminen.

Uuden tyylin omaksuminen vaatii aikaa

Tiimioppimiseen liittyy sekä hyötyjä että haasteita. Sen katsotaan tukevan moniammatillisen työtoiminnan kehittymistä, itseohjautuvuuden lisääntymistä ja olevan yhteydessä yrittäjämäisen otteen ja yhdessä oppijan identiteetin muodostumiseen sekä vuorovaikutukseen työssä. Haasteet ovat luonteeltaan sekä tiimin sisäisiä että ulkoisia. Tyyppisiä tiimin sisäisiä ongelmia ovat haasteet organisoimisessa, kuten aikataulutus ja tehtävänjako, erimielisyydet tiimin sisällä sekä erot tiimin jäsenten motivaatiotasoissa.

Ulkoisia haasteita aiheuttavat ennen kaikkea liian suuren vastuun antaminen ja ohjauksen puute. Koska kyseessä on monelle opiskelijalle täysin uusi tapa oppia, ei sen sisäistäminen välttämättä tapahdu hetkessä. Tämän takia on tärkeää tukea opiskelijaa uuden opiskelutyylin omaksumisessa ja antaa siihen riittävästi aikaa. Turun ammattikorkeakoulussa tiimioppimisen omaksumista tuetaan esimerkiksi kirjallisen Tiimioppijan käsikirjan avulla, mentorointitoiminnalla sekä ammatillisen kasvun tuntien keskustelujen ja harjoitusten avulla.

Aiemmin mainittiin, että tiimioppimisen omaksuminen vaatii opiskelijalta aikaa. Samoin se vaatii opettajalta aikaa ja halua omaksua uudenlaista opettajuutta. On uskallettava päästää irti ajatuksesta, että oma osaaminen ja tieto tulee siirtää opiskelijolle. Sen sijaan tulee tukea opiskelijan omaehtoista ammatillista kasvua ja vastuunottoa

omasta oppimisesta. Opettajan rooli myös muuttuu entistä enemmän valmentajaksi, oppimisen mahdollistajaksi ja fasilitoijaksi.

Työelämässä tapahtuneet ja tulevaisuudessa tapahtuvat muutokset muodostavat uusia tarpeita toimintaterapeuttien osaamiselle ja heiltä vaadittaville taidoille. Oikein hyödynnettynä tiimioppiminen vastaa näihin tarpeisiin. Etenkin kyky sopeutua muutoksiin ja toimia erilaisissa ympäristöissä ja tiimeissä on tärkeää. Tiimioppiminen, jossa opiskelijan tulee ottaa vastuu omasta ja tiiminsä oppimisesta, on omiaan kehittämään innovatiivisuutta, vastuullisuutta, itsenäisyyttä ja jatkuvan oppimisen kulttuuria. Nämä kaikki ovat ominaisuuksia, joita moniammatillisessa työyhteisössä toimiva asiantuntija menestyäkseen tarvitsee. Valmistuessaan opiskelijalla on valmiudet menestyä tulevaisuuden työelämässä ja ottaa osaa innovaatioprosesseihin uutta luoden. •

LÄHTEET:

- Alaniska, H.; Hurskainen, J.; Kähkönen, T.; Maikkola, M.; Pihlaja, J. & Tauriainen, T.-M. 2019. Pedagogisia malleja. Viitattu 14.7.2022. <https://docplayer.fi/182991461-Pedagogisia-malleja-hanna-alaniska-jonna-hurskainen-tanja-kahkonen-merja-maikkola-jenni-pihlaja-tiia-mariia-tauriainen.html>
- Hautamäki, P.; Koskiranta, T. & Hämäläinen, V. 2020. Tiimioppijan mielenmallit muuttavat työelämää. Teoksessa Mäki, K. (toim.) Oppiva asiantuntija vai asiantuntijaksi opiskeleva? Korkeakouluopiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittäminen. Haaga-Helia, 165–177.
- Heinonen, S.; Klingberg, R. & Pentti, P. 2011. Kaikkien aivot käyttöön. Helsinki: WSOY-poro Oy.
- Hämäläinen, T. 2003. Toimintaterapeuttipöytäkirjojen toimintaterapiakäsityksen muuttuminen opiskelun alkuvaiheessa. Toimintaterapian pro gradu -tutkielma. Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta. Terveystieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 21.7.2022. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/12553/G0000341.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kangasniemi, M.; Hipp, K.; Häggman-Laitila, A.; Kallio, H.; Karki, S.; Kinnunen, P.; Pietilä, A.-M.; Saarnio, R.; Viinamäki, L.; Voutilainen, A. & Waldén, A. 2018. Optimoitu sote-ammattilaisten koulutus- ja osaamisudistus. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 39/2018. Valtioneuvoston kanslia. Viitattu 5.9.2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160883/39-2018-Optimoitu%20sote-osaaminen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kaukinen, A.-M.; Kuikkaniemi, A. & Katajisto-Korhonen, I. 2021. Tiimioppijan käsikirja. Turun ammattikorkeakoulu, Toimintaterapeuttikoulutus.
- Kivunja, C. 2014. Do You Want Your Students to Be Job-Ready with 21st Century Skills? Change Pedagogies: A Pedagogical Paradigm Shift from Vygotskian Social Constructivism to Critical Thinking, Problem Solving and Siemens' Digital Connectivism. International Journal of Higher Education, Vol. 3, No 3, 81–91. Viitattu 14.7.2022. <https://www.sciedupress.com/journal/index.php/ijhe/article/view/5156/>
- Komulainen, M. & Konst, T. (toim.) 2018. Innovaatiopedagogiikka korkeakouluopetuksessa. Käytännön esimerkkejä. Innopeda in Action II. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 242. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 14.7.2022. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166586.pdf>
- Korpi, H. 2018. Changing Landscape in Professional Development. Narrative Research from the Physiotherapy Students' Perspective. JUY Dissertations 25. Faculty of Sport and Health Sciences. University of Jyväskylä. Viitattu 21.7.2022. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/59841/978-951-39-7569-2_vaitos25102018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kuukkanen, T. & Hynynen, P. 2016. Moniammatillinen tiimioppiminen sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajien kokema. Ammatikasvatuksen aikakauskirja, Vol. 18, No 1, 53–61. Viitattu 14.7.2022. <https://journal.fi/akakk/article/view/88249/474073176>
- Lonka, K. 2014. Oivaltava oppiminen. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Michaelsen, L. K. & Sweet, M. 2008. The Essential Elements of Team-Based Learning. New Directions for Teaching and Learning, No 116, 7–27. Viitattu 14.7.2022. https://goglobal.fiu.edu/_assets/docs/michael-sen-sweet-2008-the-essential-elements-of-team-based-learning.pdf
- Opetusministeriö 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006: 24. Viitattu 21.7.2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80112/tr24.pdf?sequence=1>
- Partanen, J. 2009. Välähdyksiä yksilön oppimisesta. Partus-menetelmät Tiimiakatemiassa. Jyväskylä: Johannes Partanen & Partus Oy.
- Toivola, Peura & Humaloja 2017. Flipped learning: käännteinen oppiminen. Helsinki: Edita 2017. E-kirja.
- Valtioneuvosto 2022. Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hanke. Väliaraportti. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:9. Helsinki: Valtioneuvosto. Viitattu 5.9.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163817/VN_2022_09.pdf?sequence=1&isAllowed=y